

EQUIVALENCIES MONETARIES DE 1467 A 1491

El Capbreu era una institució afermada a la Seu de Vic des de principis del segle XIV, destinada a l'administració, que actualment en diríem parroquial, referent a les extremauncions, sepelis, novenals i capdanys dels fidels, així com a les misses, aniversaris i sufragis que se celebraven pels difunts. Era regida pel Capbrever, amb càrrec biennal, elegit d'entre els beneficiats de la Catedral, al qual competia la funció en la percepció dels emoluments i en la seva distribució entre els intervinents a aquells actes.

L'establiment d'aniversaris i la fundació de misses perpètuas estatuides pels llegats testamentaris, que augmentaren considerablement amb el temps, portà a la designació d'un segon Capbrever que passà a ésser denominat el Capbrever Menor per a distingir-lo de l'altre, considerat com a Capbrever Major. Com que la dotació de semblants establiments i fundacions consistí principalment en les deixes d'hisendes, de terres i de censals, els Capbrevers arribaren a administrar un patrimoni considerable les rendes del qual havien d'atendre la finalitat de les fundacions.

La institució del Capbreu subsistí fins el segle passat en restar suprimida per la desamortització i aleshores la finalitat que l'havia motivada fou transferida a les parròquies de recent creació. Ara en queda el record en el voluminós contingut del seu arxiu que permet de seguir el seu historial i el dels béns administrats, així com el del compliment de les seves finalitats en els actes en els quals intervingué.

Això ha permès, per exemple, que s'hagin conservat els registres dels enterraments fets a Vic, a partir de 1348 fins a 1854, amb la designació nominal dels difunts adults juntament amb l'especificació de llur ofici i del carrer on vivien. Cosa tant més d'apreciar per tal com no era possible de conèixer les persones que visqueren a la ciutat després de la pèrdua en els incendis de 1936 dels llibres de baptismes, matrimonis i defuncions, que, en realitat, no començaven abans del segle XVI. Amb l'avantatge, doncs, de poder remuntar a alguns segles abans amb els registres del Capbreu que comencen a partir de la Pesta Negra del 1348.

D'entre l'abundosa documentació que l'arxiu del Capbreu ofereix als estudis històrics vagi com a mostra la d'un quadern titulat: *Llibre de dipòsits de la caixa que ha començat el 15 de març de 1466* i que compren fins a l'any 1491. D'ell es copien, dels anys que es realitzaren balanços dintre aquest període, les quantitats remanents en diner corrent i efectiu posades en equivalència amb el valor de la moneda de compte en lliures, sous i diners. La gran varietat de moneda aleshores en curs i la denominació popular que se li donava donen a comprendre la complicació administrativa que comportava.

1467

20 lliures barceloneses
 20 reysals i mig = 18 lliures, 10 sous
 4 lliures, 20 sous

1468

11 pacífics
 2 mitjos pacífics
 mig reyal d'or
 3 quarteroles de pacífics
 7 lliures i mitja de reysals
 1 lliura en dobles de dos = 22 lliures
 4 reysals d'or = 6 lliures

1473

168 reysals d'argent, a 20 diners quiscun = 14 lliures
 alguns reysals mallorquins
 e altres de colom amb alguns menuts = 1 lliura, 10 sous

1476

2 pacífics d'or
 1 escut d'or
 1 quarta
 dobles de dos
 reysals perpinyanesos valent dos sous
 reysals barcelonesos
 grossos de papa = 5 lliures

1477

6 lliures
 90 sous = 10 lliures, 10 sous
 3 escuts d'or, valent 22 sous quiscun
 9 pacífics d'or, valent 8 sous quiscun

1480

1 pacífic de valor 20 sous
 reysals d'argent
 reysals de Castella
 grosis papalibus
 dobles de Castella e gilats
 4 ducats d'or, de 25 sous ducat = 5 lliures

1481

2 alfonsins
 2 aiguiotxes
 21 ducats d'or
 3 escuts d'or

16 pacífics		
11 i mig reys d'argent barcelonesos		
2 reys mallorquins		
1 clavellina		
alguns menuts falsos		
1482		
2 lliures i mitja de carlins, a 15 diners carlí,		
e la resta en dobles de 21	=	6 lliures
1483		
4 florins d'or		
1 pacífic d'or		
dotzenes		
dobles de dos sous		
1 vuytena	=	6 lliures
44 florins d'or, en or		
7 ducats d'or, en or		
1 alfonsí		
1 escut d'or, en or		
		6 lliures
1484		
Carlins a raó de 15 diners per carlí	=	15 lliures, 18 sous, 9 diners
Moneda blanca de 21 diners	=	8 lliures, 18 sous, 4 diners
2 tarins i mig		
30 sous en dobles de pes valent		
quiscuna 2 sous		
Diverses monedes blanques	=	5 lliures, 10 diners
		<hr/>
Suma		36 lliures, 7 sous, 11 diners
6 florins d'or, en or		
moneda blanca	=	7 lliures
Carlins		
Dotzenes		
Pesses de 21 diner	=	8 lliures
1485		
Clavellines no de pes		
e altra moneda blanca	=	1 lliura, 3 sous
2 florins d'or		
1 pacífic		
8 escuts d'or		
1 ducat d'or	=	10 lliures
10 ducats		
5 escuts		

7 florins d'or			
19 vuytens	=	20 lliures	
6 ducats d'or			
7 pacífics			
4 escuts			
7 quarets tot d'or			
1 reyal de Perpinyá a 2 sous, 2 sisens	=	20 lliures	
21 florins d'or			
116 reys castellans	=	10 lliures	
5 dobles de pes, a 2 sous quiscuna	=	10 sous	
85 castellans, a 14 diners pessa	=	4 lliures, 18 sous, 2 diners	
8 croats d'argent barcelonesos, a 21 diners pessa	=	13 sous, 8 diners	
2 carlins e mig	=	15 sous, 7 diners	
33 castellans, a 14 diners pessa	=	1 lliura, 17 sous, 4 diners	
14 clavellines de pes	=	14 sous	
17 clavellines naeses, a 10 diners pessa	=	14 sous, 2 diners	
4 aragonesos que valen 5 sous e en dobles setenes e vuitenes ab mig reyal		15 sous, 5 diners	
1486			
14 escuts, a 22 sous	=	15 lliures, 8 sous	
14 pacífics, a 20 sous	=	14 lliures	
17 quartes de pacífics	=	4 lliures, 5 sous	
11 mitjos pacífics	=	5 lliures, 10 sous	
6 ducats, a 24 sous	=	7 lliures, 4 sous	
604 carlins de ..., a 13 diners	=	27 lliures, 4 sous, 11 diners	
425 reys barcelonesos, a 20 diners	=	35 lliures, 8 sous, 4 diners	
11 mig croats	=	9 sous	
7 reys mallorquins			
14 menuts			
6 sisens			
1 tern de carlí	=	5 sous, 6 diners	
reys de Perpinyá, a 2 sous			
1 ferradí de 2 sous			
1 ducat d'or			
3 tarins			
carlins	=	13 lliures	
5 pacífics			
1 quarta d'or			
carlins			
2 escuts d'or	=	142 lliures	
1 excellent, a 36 sous			
3 escuts d'or, a 24 sous			
6 pacífics, a 22 sous			

2 mitjos pacífics			
2 ducats, a 27 sous,			
corrents ?, a 6 sous			
moneda blanca	=	46 lliures	8 diners
1487			
67 carlins de Sicília, a 14 diners	=	3 lliures, 18 sous,	2 diners
3 tarins, a 7 sous	=	1 lliura, 1 sou	
menuts			
sisens d'argent			
terns de l'àguila			
3 vuytenes	=	2 sous	
27 reys de Perpinyà, a 2 sous 4 diners	=	3 lliures, 3 sous	
1 aragonés d'argent	=	2 sous	
1 reyal e mig d'argent de Barcelona	=	3 sous	
12 pacífics d'or, valent de monedes			
de Vic 24 sous quiscun	=	14 lliures, 8 sous	
1 quarta d'or de pacífic, val de			
moneda de Vic	=	6 sous	
7 escuts valent de moneda de Vic,			
a 26 sous	=	9 lliures, 2 sous	
11 ducats d'or, valent de moneda de Vic,			
a 29 sous	=	15 lliures, 19 sous	
2 florins d'or d'Aragó, valent de moneda			
de Vic a 20 sous	=	2 lliures	
5 ducats, valent de moneda de Vic			
a 29 sous	=	7 lliures, 5 sous	
4 pacífics valent de moneda de Vic			
a 24 sous	=	4 lliures, 16 sous	
1 escut, en moneda de Vic 26 sous	=	1 lliura, 6 sous	
11 reys d'argent, en moneda			
de Vic a 2 sous	=	1 lliura, 2 sous	
5 dobles del lleó, de moneda corrent			
en Vic, a 2 sous	=	10 sous	
1 dotzena del lleó, de moneda corrent			
en Vic, a 12 diners	=	1 sou	
2 lliures, en moneda vigatana			
8 lliures, 15 sous de moneda corrent			
en la ciutat de Vic			
60 pacífics d'or, en or	=	60 lliures	
3 mig pacífics e 2 quartes	=	2 sous	
19 ducats d'or, en or	=	22 lliures, 16 sous	
12 escuts d'or, en or	=	13 lliures, 4 sous	
1 aguilotxa	=	1 lliura, 6 sous	
1 florí d'or, en or	=	17 sous	
Moneda blanca, tot de Barcelona:			
reys escuats de Barcelona, a 20 diners,			
reys de Perpinyà,			

carlins de l'àguila, a 12 diners, sisens terns, menuts, pacífics, a raó de 20 sous, ducats, a raó de 24 sous, escuts, a raó de 22 sous	
2 florins d'or, en or, de moneda corrent avui en Vic	= 3 lliures
1489	
33 lliures de moneda corrent en la ciutat de Vic, tota en terins	
1490	
3 reials d'or, en or	= 5 lliures, 8 sous
4 ducats d'or	= 5 lliures, 16 sous
6 florins d'or, en or	= 6 lliures
1 alfonsí d'or	= 2 lliures, 4 sous
1 aguilotxe d'or	= 1 lliura, 12 sous
2 pacífics d'or	= 2 lliures, 8 sous
1 escut d'or	= 1 lliura, 6 sous
mig excellent d'or	= 18 sous
1 quart de ducat d'or	= 7 sous
1 quarta d'or	= 6 sous
moneda corrent de Vic	= 3 lliures, 1 sou, 9 diners
24 ducats d'or, en or en moneda corrent a Vic	= 36 lliures
moneda blanca corrent a Vic	= 5 lliures, 2 sous, 4 diners
10 ducats d'or, en or	
20 tarins, a 6 sous	= 18 lliures
8 ducats d'or, d'entre ells 2 de la barca i 1 de Navarra	= 12 lliures, 3 sous
8 ducats d'or, en or	
4 escuts del sol	
4 pacífics e mig d'or reials d'argent a 2 sous	
13 carlins de l'àguila, a 15 sous	
3 reials de Perpinyà	= 7 sous
7 sisens de Barcelona	= 4 sous, 1 diner
13 diners menuts	
16 ducats d'or, en or	
17 pacífics d'or, en or	
4 escuts de Rei	
9 reials barcelonesos	

1491

- 37 ducats d'or, en or
- 3 pacífics d'or, en or
- 2 mig florins d'or
- 1 moltó d'or

Es de remarcar la gran varietat de moneda corrent durant el període de vintiquatre anys durant el qual venen registrades les anotacions de moneda existents en caixa. El Capbrever que les anotà no sempre feu la reducció al seu valor de compte. De tota manera hi són fetes sovint les equivalències que poden interessar al numismàtic tant per la nomenclatura de les monedes com pel seu valor i especialment per a conèixer la simultaneïtat amb què coincidien en la circulació d'us.

E. Junyent